

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

World Health
Organization

European Region

Odra: co trzeba wiedzieć

Odra jest wysoce zakaźną oraz potencjalnie niebezpieczną chorobą wirusową. Przyjęcie dwóch dawek szczepionki przeciw odrze zapewnia pełną, utrzymującą się do końca życia ochronę przed zachorowaniem i poważnymi skutkami choroby.

Przed wprowadzeniem powszechnych szczepień przeciw odrze mniej więcej co 2-3 lata dochodziło do epidemii, w wyniku których na całym świecie co roku umierało ok. 2,6 mln. osób. Chociaż dzięki szczepieniom znacząco obniżono liczbę zgonów z powodu odry, wirus odry nadal występuje i jest śmiertelny (w 2021 r. odnotowano ok. 128 tys. zgonów z powodu odry). W 2023 r. odnotowano wzrost liczby przypadków odry w Regionie Europejskim WHO.

Jedynym sposobem zapobiegania zachorowaniu na odrę jest szczepienie.

Szczepionka przeciw odrze jest bezpieczna i skuteczna. Mniej więcej 99% osób zaszczepionych dwiema dawkami szczepionki zyskuje odporność do końca życia. Osiągnięcie co roku stanu zaszczepienia na poziomie 95% w każdym kraju, zapobiegnie rozprzestrzenianiu się odry oraz występowaniu dużych ognisk epidemicznych i doprowadzi do eliminacji choroby.

W jaki sposób odra się rozprzestrzenia?

Do zakażenia odrą dochodzi drogą kropelkową lub drogą powietrzną. Wirus atakuje drogi oddechowe, następnie rozprzestrzenia się w całym ciele.

Wirus odry może przeżyć do 2 godzin na skażonej powierzchni lub w powietrzu. Do zakażenia może dojść przez wdychanie skażonego powietrza lub dotknięcie skażonej powierzchni, a następnie oczu, nosa lub ust. Osoba zakażona może roznosić wirusa także przed wystąpieniem objawów. Z uwagi na wysoką zakaźność wirusa, 90% osób nieuodpornionych, które miały kontakt z chorym na odrę, zostanie zakażonych i zachoruje.

Czy odra jest niebezpieczna?

Jak wiele chorób zakaźnych, odra zwykle zaczyna się od gorączki, po której pojawia się katar, kaszel oraz zaczerwienienie i łzawienie oczu. Dodatkowym objawem są charakterystyczne białe plamki po wewnętrznej stronie policzków. Po kilku dniach występuje bolesna wysypka, zajmująca całe ciało.

W większości przypadków zakażenie mija po 7-10 dniach, lecz u jednej na pięć osób pojawiają się poważniejsze powikłania, takie jak zapalenie ucha, utrata słuchu i wzroku, zapalenie płuc, zapalenie mózgu, a nawet śmierć. Wykazano, że zakażenie wirusem odry powoduje osłabienie układu odpornościowego, utrudniając zwalczanie innych drobnoustrojów chorobotwórczych przez kolejne miesiące lub lata.

Wirusem odry może zakażać się każda osoba nieuodporniona (tzn. taka, która nie zachorowała na odrę

wcześniej, nie została zaszczepiona lub nie uzyskała odporności mimo zaszczepienia). Poważne powikłania częściej występują u dzieci poniżej 5 roku życia oraz u dorosłych powyżej 30 roku życia.

Jeśli na odrę zachoruje nieuodporniona kobieta w ciąży, jest ona w większym stopniu narażona na poronienie lub przedwczesny poród oraz urodzenie dziecka z niską wagą.

Szczególnie dużo śmiertelnych przypadków odry może wystąpić podczas epidemii w krajach objętych konfliktami zbrojnymi i klęskami naturalnymi (lub krótko po tych zdarzeniach). W wyniku zniszczenia infrastruktury ochrony zdrowia i utrudnień w dostępie do świadczeń zdrowotnych dochodzi do zakłócenia programu szczepień, a przepełnienie w miejscach przebywania ludzi (np. w miejscach tymczasowego schronienia) może znacząco zwiększyć ryzyko zakażenia.

